Wiceprezes
Najwyższej Izby Kontroli
Jacek Kościelniak

Warszawa, dnia 8 lipca 2010 r.

Pan
Andrzej Kraszewski
Minister Środowiska

LWR-4114-01-02/2010
I/10/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, zwanej dalej „ustawą o NIK”[1], Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała Ministerstwo Środowiska w zakresie realizacji *Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej w dorzeczu rzeki Odry przy wykorzystaniu pożyczki Banku Światowego (Umowa 7436-POL) w 2009 r.*

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 11.06.2006 r, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Ministrowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, ocenia w kontrolowanym zakresie działalność Ministerstwa Środowiska. Prawidłowe były działania związane z monitorowaniem i nadzorowaniem zadań realizowanych w ramach Projektu oraz dotyczące przepływu środków. Nieprawidłowo obsadzono natomiast stanowiska dyrektorów RZGW w Gliwicach i we Wrocławiu. Niepełne było też rozpoznanie sytuacji prawnej budowy Zbiornika Racibórz.

1. W ramach Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza rzeki Odry Minister Środowiska sprawował nadzór bezpośredni i pośredni nad jednostkami odpowiedzialnymi za realizację Projektu i w sposób właściwy monitorował jego realizację, m.in. poprzez udział w posiedzeniach Komitetu Sterującego.

Przedstawiciel Ministerstwa Środowiska w randze Sekretarza Stanu brał aktywny udział w pracach Komitetu. W 2009 r. odbyły się trzy posiedzenia tego gremium, każde z jego udziałem. Również pracownicy MŚ angażowali się w monitorowanie i nadzór nad wykonywaniem zadań w ramach Projektu, wykonując w tym zakresie szereg zadań m.in. weryfikację Raportów Kwartalnych przedstawianych przez Biuro Koordynacji Projektu; analizę zmian w budżecie państwa w kontekście oceny stopnia wykorzystania środków uruchamianych decyzjami Ministra Finansów; weryfikację wykorzystania środków pochodzących z rezerw celowych oraz analizę dokumentów rozliczeniowych.

2. Ministerstwo Środowiska jako dysponent środków budżetowych uczestniczyło w procesie wnioskowania o środki pożyczkowe, a następnie na podstawie decyzji Ministra Finansów wprowadzało zmiany w planie finansowym Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. Izba pozytywne ocenia zaangażowanie pracowników Ministerstwa w uzgadnianie Projektu dokumentu pn. *„Przepływy pieniężne,*

[1] Dz.U. z 2007 r. nr 231 poz. 1701 ze zm.

procedury sprawozdawcze i rozliczeniowe w Projekcie Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry", przyjętego przez MŚ w czerwcu 2009 r.
Pozytywnie ocenić należy również poprawę terminowości rozpatrywania przez Ministerstwo wniosków o środki pożyczkowe oraz wprowadzania zmian w planie finansowym Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej po wdrożeniu ww. Procedur.

3. Minister Środowiska uchybił, wynikającemu z art. 93 ust.1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne[2], trybowi przy wyznaczaniu kierowników (Dyrektorów) RZGW we Wrocławiu i w Gliwicach. Nie powołał bowiem kierowników tych jednostek, jak stanowi przywołany uprzednio przepis, a upoważnił jedynie dotychczasowych zastępców dyrektorów tych jednostek do wykonywania zadań i kompetencji Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, odpowiednio: we Wrocławiu (od dnia 17 września 2009 r.) i w Gliwicach (od dnia 22 grudnia 2009 r.). Sekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska, jako uzasadnienie tego stanu wskazał, cyt.: *„(…) praktyczne sprawdzenie potencjalnych kandydatów na to stanowisko przed powołaniem ich zgodnie z art. 93 ust.1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne"*. Skutkiem nie powołania dyrektorów RZGW we Wrocławiu i Gliwicach, a jedynie upoważnienia dotychczasowych zastępców do wykonywania obowiązków dyrektorów jest ryzyko stwierdzenia nieważności wydanych przez nich decyzji, postanowień i innych aktów prawa miejscowego (w RZGW Gliwicach podjętych zostało 70 różnych decyzji oraz 80 aktów prawa miejscowego, w RZGW we Wrocławiu wydanych zostało 158 postanowień, 146 decyzji, 5 aktów prawa miejscowego).

4. Istotnym przedsięwzięciem dla realizacji Projektu jest budowa zbiornika przeciwpowodziowego Racibórz. Tymczasem w obecnym stanie prawnym, przy założonej koncepcji realizacji tego przedsięwzięcia, niezbędne jest jeszcze pozyskanie według stanu na dzień 31 marca 2010 - 1.252,3 ha (44,2% całości) gruntów pod inwestycję. W ocenie Izby z uwagi na zaawansowanie wykupu nieruchomości i rozproszony stan własnościowy nieruchomości, terminowa realizacja Projektu jest zagrożona, o czym Pana Ministra poinformowano jeszcze w toku prowadzonej kontroli. Zaznaczyć przy tym należy, że dopiero na posiedzeniu Komitetu Sterującego 23 lutego 2010 r. podjęto zdecydowane działania mające na celu jednoznaczne rozstrzygnięcie prawne możliwości realizacji inwestycji w podziale na dwa etapy, tj. 1) budowa zapory czołowej, lewostronnej i prawostronnej, 2) budowa Zbiornika Racibórz. Pan Minister w złożonych wyjaśnieniach wskazał, iż przygotowywany jest projekt ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie budowy urządzeń wodnych służących ochronie przeciwpowodziowej, której celem jest rozwiązanie zarówno problemy dysponowania przez inwestora prawem do nieruchomości na cele budowlane, jak również uproszczenia i przyśpieszenia procesu inwestycyjnego.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. ***Uruchomienie określonych w przepisach Prawa wodnego procedur dla prawidłowego obsadzenia stanowisk dyrektorów RZGW w Gliwicach i we Wrocławiu.***
2. ***Zintensyfikowanie działań, które przyczynią się do terminowej realizacji zadań Projektu.***

[2] Dz.U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Ministra w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 - 3 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Ministrowi prawo zgłoszenia na piśmie do Kolegium Najwyższej Izby Kontroli, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały Kolegium Najwyższej Izby Kontroli o sposobie ich rozpatrzenia.